

Vervolgfragen van de SP over de milieuvergunning van Air Liquide

Eindhoven, 19 april 2010

Geacht College,

De SP heeft in februari 2010 vragen gesteld over de conceptmilieuvergunning van Air Liquide, door u beantwoord op 9 maart jl. Deze beantwoording stelt ons slechts ten dele tevreden.

Als gevolg van de eerste serie vragen heeft het bedrijf, samen met de gemeente, een open dag belegd (zaterdag 17 april). De SP heeft de bewoners van de Genderbeemd, die aan de kant van De Hurk wonen, in de gelegenheid gesteld een door de SP georganiseerde briefing bij te wonen, waarin de SP (daarbij geholpen door de Werkgroep Natuurbehoud en Milieubeheer) haar kijk op de zaak gaf. Dit om de materie van twee kanten te belichten. Er was een redelijke opkomst en er was sprake van een goede discussie. Opmerkelijk was dat de fractievoorzitters een dag na deze briefing een uitnodiging van Air Liquide kregen voor een informatiesessie op woensdag 28 april.

Het gaat hier volgens de SP om een kwestie die niet lichtvaardig moet worden afgedaan. Air Liquide zit qua gevaar ongeveer tussen Hoekloos en Van de Anker in. De verlening van de vergunning moet dan ook niet alleen maar als een onderling akkefietje van enkele ambtenaren en de bedrijfsleiding afgedaan worden.

Als men aan de ene kant van de Rooijakkersweg een onderneming in deze gevaarcategorie een forse uitbreiding toestaat, en als men op het andere uiteinde van de Rooijakkersweg (op 500 m afstand) een ROC-school projecteert die bedoeld is voor 4000 leerlingen, dan is het niet verkeerd als volksvertegenwoordigers zich met het vraagstuk gaan bemoeien. Het helpt dan niet mee dat fractiemedewerker Gerard van de SP, die bij de SP de dossiers over de fysieke veiligheid doet en die de auteur was van de eerste serie vragen, de toegang tot de open dag ontzegt wordt. Het wordt op deze manier wel moeilijker om een veelzijdig inzicht in het probleem te krijgen. Gelukkig hebben enkele, bij de briefing aanwezige, buurtbewoners hem inmiddels ingelicht over hun observaties. Nu de vragen niet bij de open dag gesteld konden worden, moeten ze maar langs deze weg gesteld worden.

De vraag of aan de regels voldaan is, is slechts één van de vragen die men zich stellen kan. De inschatting van de SP op basis van de beschikbare documentatie is dat, op zijn minst formeel, aan de regels voldaan is op één ondergeschikt punt na. Een andere vraag echter is de politieke beoordeling of dat wat mag, ook altijd verstandig is. Dat kan leiden tot juridisch niet afdwingbare meningen. Er staat echter nergens in ons rechtssysteem geschreven dat een onderneming het niet uit vrije wil beter kan doen dan wat het wettelijk minimum voorschrijft. Sommige chemische ondernemingen doen dat. Ook Air Liquide zou het als haar langetermijnbelang kunnen zien om in vrede met de omgeving te functioneren.

Gezien het belang van een en ander gaat de SP er als vanzelfsprekend van uit, dat de gemeente tot een correcte procesgang rond de ingebrachte zienswijzen overgaat.

- 1) Is het College dit met de SP eens?

Op één punt vermeldt de conceptvergunning zelf dat niet voldaan wordt aan de landelijke wetgeving. Dat betreft de opslag van gasflessen in het z.g. "Juniorgebouwtje". Hier mogen oxiderende en brandbare gassen bij elkaar staan (gescheiden door flessen met inerte gassen), zonder dat aan de afstandseisen voldaan wordt, die in de landelijke PGS15 – richtlijn gesteld worden. Deze afwijking wordt in de vergunning gemotiveerd met het kleinschalige karakter van deze opslag.

- 2) Is het College het met de SP eens dat het een vreemde zaak is om in een vergunning een strijdigheid met de landelijke regels toe te staan?

Er is, wat ons betreft, discussie mogelijk over de bovengrondse opslag van vloeibare zuurstof. In de conceptvergunning kan men geen hoeveelheden terugvinden. Uit de vigerende vergunning uit 2003 blijkt, dat het gaat om een in de open lucht opgestelde stationaire tank van 3 m³, van 20 m³ en nog eens van 20 m³. Omdat de conceptvergunning overall groei vertoont t.o.v. de bestaande, is het niet logisch om aan te nemen dat de zuurstofopslag erin vermindert.

In de recent vastgestelde Visie Externe Veiligheid van de gemeente Eindhoven staat bij “ambitieprofiel voor risico’s in gebied A” (van toepassing op de Hurk) dat “permanente opslag van tot vloeistof verdichte brandbare gassen (LPG, propaan e.d.) > 1 m³ ondergronds moet plaatsvinden.” Naar de letter van de wet is deze passage niet strijdig met de bovengrondse opslag van vloeibare zuurstof, aangezien zuurstof geen brandbaar gas is. Zuivere zuurstof is echter wel een zeer krachtig brandbevorderend gas en wel in die mate, dat het effect van het vrijkomen van vloeibare zuurstof bij een brand qua heftigheid vergelijkbare effecten heeft als het vrijkomen van brandbaar gas. Men zou dan ook kunnen verdedigen dat de vloeibare zuurstoftanks van Air Liquide onder de grond gebracht moeten worden.

3) Hoe staat het College tegenover deze redenering?

Uit de conceptvergunning blijkt dat toegestaan is dat in één ruimte flessen met brandbare, inerte en oxiderende gassen tegelijk aanwezig mogen zijn. De conceptvergunning vindt het voldoende dat een rij flessen met brandbaar gas van een rij flessen met oxiderend gas gescheiden is door een rij flessen ter breedte van een transportpallet met flessen inert gas. Ik ga er vanuit dat dit wettelijk toegestaan is. Wat let echter Air Liquide om als blijk van omgevingsbewustzijn een dergelijke ruimte in te richten met betonnen scheidingswanden, zodat er maar één klasse gassen in één ruimte staat?

4) Is het College bereid om aan Air Liquide ter overweging te geven om vrijwillig tot een dergelijke herinrichting over te gaan?

Uit de conceptvergunning blijkt dat Air Liquide eigenlijk alleen een BRZO-bedrijf (categorie 2) is, omdat binnen het bedrijf 9 ton van het onberekenbare gas ethyn (acetyleen) in flessen opgeslagen ligt. Ware dat 5 ton geweest, dan was Air Liquide geen BRZO-onderneming. Kortom, dezelfde 9 ton, fiftyfifty verdeeld over twee fysiek gescheiden locaties, had het bedrijf een lagere gevaarstatus bezorgd.

Ons inziens geldt dit splitsingsargument in ruimere zin. Ook het op fysiek voldoende ver van elkaar gelegen locaties onderbrengen van de hoofdfuncties opslag, distributie en mengen zou de veiligheid bevorderen.

Men kan hieraan gedachten koppelen m.b.t. verdere groei van de onderneming. Op ons komt de wijze, waarop de PR 10⁻⁶-contour binnen de grenzen van de inrichting gebracht wordt (dat moet van onze Visie Externe Veiligheid) nogal gekunsteld over. Het lijkt op “proppen”. De vraag is hoe dat moet bij verdere groei.

5) Is het College beleid om zich gedachten te vormen over de toekomst van Air Liquide in relatie tot het locatiebeleid van de onderneming, en om deze gedachten te bespreken met de directie?

Overigens blijkt uit de vergunning dat het niet geheel of slechts onder niet aanwezige voorwaarden lukt om de PR10⁻⁶-contour binnen de grenzen van de inrichting te proppen. De contour gaat over een beperkt kwetsbaar object, te weten een bedrijfshal, op het adres Fijenhof 6. “Hiervoor geldt een richtwaarde, waarvan onder voorwaarden kan worden afgeweken” aldus de conceptvergunning, die vervolgens niet vermeldt wat deze richtwaarde en wat de bijbehorende voorwaarden zijn.

Bovendien vermeldt de Risicoanalyse (QRA) Air liquide dat er langs de gebouwen C1 en C2 een brandmuur gebouwd zal worden, waarvan “aangenomen mag worden dat deze een zodanige bescherming geeft dat op deze plek de grenswaarde van het plaatsgebonden risico niet optreedt”. Dit mede om de effecten van een brand buiten het terrein naar binnen het terrein te beperken. Wij denken hier even aan de recente brand aan de Achseweg Noord. Vervolgens staat in de vergunning dat “deze muur bij gebouw C1 niet gebouwd zal worden”. Hierover is op de open dag gesproken, maar wat daarover aan de SP teruggerapporteerd is, is niet goed te volgen.

Verder blijkt uit de QRA dat de 10^{-6} -contour van de waterstoftubes aan de Oostkant over de stoep van de Dillenburgstraat ligt. De tubes liggen waar ze vroeger ook lagen, maar de inzichten zijn veranderd, daarmee het rekenmodel, en daarmee is de straal van de cirkel groter geworden.

- 6) Kan het College aanvullende uitleg geven over de aard van dit beperkt kwetsbare object en over de richtwaarde en de voorwaarden?
- 7) Wat is de reden en wat zijn de gevolgen van het achterwege laten van de brandmuur?
- 8) Kan het College nader commentaar geven op het gegeven dat de conceptvergunning niet helemaal voldoet aan de Visie Externe Veiligheid?

De rekenmodellen leiden in praktijk tot perfecte cirkels met (in deze situatie) een straal van maximaal 380 meter. Deze abstractie kan nogal afwijken van de werkelijkheid. Er liggen bij Air Liquide maximaal 40 dagen per jaar maximaal 5 cilinders van maximaal 50 liter van de extreem giftige gassen arsine, fosfine of diboraan. Geabstraheerd overlijdt daaraan 1% van de aanwezigen binnen ruim honderd meter. Concreet betekent het een gifwolk met de wind mee.

Een dergelijke gang van zaken is zeer onwaarschijnlijk, maar als het gebeurt is het zeer vervelend. Voor 75 kg van het (veel minder giftige) gas stikstofdioxide is deze wolk gemodelleerd. Afhankelijk van de weersomstandigheden leidt dit tot het bereiken van de alarmeringsgrenswaarde van 20 mg/m³ op 580 tot 2950 m, en tot het bedreigen van de levensbedreigende waarde van 50 mg/m³ op 340 tot 1500 m. Deze gegevens komen uit de risicoanalyse.

Op 500 m Oostelijk is een grote nieuwe school gepland.

Tegelijk zegt het College in antwoord op de eerste serie vragen van B.Gerard dat “het opstellen van een rampenbestrijdingsplan voor een BRZO-onderneming categorie 2 niet verplicht is. Wij maken vooralsnog voor het bedrijf Air Liquide geen gebruik van de bevoegdheid om een rampenbestrijdingsplan op te stellen.” Dit nu is het antwoord op de eerste serie vragen dat ons het meest verbaast.

- 9) Dit alles gezegd zijnde, vindt het College nog steeds dat er geen rampenbestrijdingsplan hoeft te komen?

19 april 2010
Ans Heesterbeek SP